

Rapport om Grønlands råstofeventyr siger det sort på hvidt: Råstofindustri kan ikke gøre Grønland selvstændigt

Af Aviaja Lyberth Hauptmann,
5. februar 2014 kl. 10:00

Fra ing.dk

Grønlandsbloggen

I januar kom det længe ventede faktuelle input til debatten om Grønlands fremtid, råstof-eventyret og den mulige selvstændighed. Rapporten *Til Gavn for Grønland* er udfærdiget af Udvalget for samfundsgavnlig udnyttelse af Grønlands naturressourcer med professor fra Københavns Universitet geolog Minik Rosing i spidsen.

I går var der i den forbindelse inviteret til konference på Københavns Universitet, hvor rapporten blev debatteret af Minik Rosing, Claus Hjort Frederiksen (V), John Nordbo (WWF), Flemming Møller Mortensen (S), Sara Olsvig (MF, Inuit Ataqatigiit) og Thomas Bustrup (Dansk Industri).

Rapporten er spækket med fakta om de grønlandske råstofprojekter, som der er mange holdninger til. Hvor er der hvilke forekomster af hvilke råstoffer, hvor meget olie kan man potentielt finde langs Grønlands kyster og måske vigtigst af alt, kan Grønland blive selvstændigt på grundlag af råstofprojekterne. Svaret på det sidste spørgsmål er nej.

Rapporten fremlægger, at "den grønlandske undergrund har et reelt og meget stort potentiale", men at det vil kræve 24 mineprojekter, at nå op på, hvad der svarer til et bloktilskud. I dag er der to miner, der med nogen sandsynlighed vil blive realiserede. Samtidig klarlægger rapporten også, hvilket kæmpe underskud der venter Grønland i de kommende år, hvis man holder sig til status quo. Hertil er en vigtig pointe, at råstoffer er begrænsede ressourcer. Så hvis Grønland vælger at bruge fortjenesten fra råstofferne i dag, har man for evigt taget værdien fra de fremtidige generationer. Derfor er en vigtig anbefaling i rapporten, at man lægger en mulig fortjeneste i en råstoffond, således at man kun bruger afkastet på ca. 5 %.

Rapporten opstiller fem mulige scenarier, som beskriver forskellige veje, Grønland kan vælge at gå, og hvilke konsekvenser det vil have.

Herunder en kort beskrivelse af de fem scenarier.

Scenarie 1: Status quo

Forventede øgede offentlige udgifter og stagnerende indtægter vil kunne medføre øget arbejdsløshed og deraf afledt forøget udvandring.

Rapporten viser, at status quo ikke er en mulighed, hvis man vil opretholde den nuværende levestandard.

Scenarie 2: Grønland som råstofnation

Her baseres den økonomiske vækst i fremtidens Grønland kun på udvinding af råstoffer. Udvindingen begrænses kun af mængden man fysisk kan udvinde og af det globale marked. Dette scenarie har en række væsentlige forudsætninger, såsom at det vil være muligt at starte et nyt storskalaprojekt hvert andet år fra 2017. Med de givne forudsætninger vil dette scenarie kræve 24 storskala-mineprojekter før bloktilskuddet bortfalder. Scenariet vil på relativt få år kunne balancere den grønlandske økonomi, men indtægterne vil være begrænset af, hvornår man har udtømt kendte og potentielle mineralforekomster. For at opretholde den høje aktivitet i mineindustrien vil det kræve ca. 10.000 tilflyttende personer i arbejdskraft. Dette scenarie vil potentielt kunne spare den danske stat for 2 mia. kroner årligt.

Scenarie 3: Råstofoverskuddet optimeres gennem råstoffond

Her regner man med at et renteafkast på ca. 5 % af direkte og indirekte indtægter, kan anvendes hvert år uden derved at udhule den grønlandske nationalformue. Scenariet forudsætter en meget hurtigt opbygning af en omfattende mineindustri. Til forskel fra scenarie 2 giver scenarie 3 ikke mulighed for afvikling af bloktilskuddet og derved en økonomisk uafhængighed. De demografiske konsekvenser vil være de samme som i scenarie 2.

Scenarie 4: en flerstrengt strategi

Scenariet inkluderer en kontrolleret opbygning af mineindustri, hvor industrien fordeles på udvalgte zoner, der giver mulighed for bevarelse og bæredygtig udnyttelse af resten af den grønlandske natur. Overskuddet hensættes i en råstoffond. Dertil skal den industrielle udvikling ledsages af reformer og diversificering af det resterende erhvervsliv med særlig fokus på viden-baserede erhverv.

Et citat fra rapportens side 21: "Indførelsen af særlige zoner vil samtidig betyde, at Grønland nemmere vil kunne kapitalisere på sin status som et rent land med store uberørte naturområder og dermed tiltrække andre typer af virksomheder og organisationer, som vil kunne tilføre landet indtægter."

Scenarie 5: Selvstændighed

En satsning på råstoffer i sådan en grad, som det ville kræve at få et økonomisk uafhængigt Grønland, vil kræve så omfattende udenlandske investeringer, at det medfører en væsentlig risiko for, at grønlændere bliver en minoritet i Grønland. Samtidig vil den grønlandske befolkning på kort tid ikke kunne nå at opbygge de krævede kompetencer til, at de kan besætte de højtlønnede jobs i mine-sektoren. Rapporten forudser ved dette scenarie en massiv nedgang i levestandarden samt tab af muligheden for at dyrke kulturelt vigtige aktiviteter som fangst, fiskeri og anden brug af naturen, da man spolerer en stor del af den uberørte natur.

Med andre ord vil økonomisk uafhængighed med et sådan scenarie ikke medføre et mere frit eller uafhængigt grønlandsk folk.

Konklusionen af rapporten og gårsdagens konference er, at den store opgave Grønland står overfor nu, er at finde frem til en samlet vision for, hvilket fremtidens grønlandske samfund man ønsker sig. Først derefter kan man tage de altafgørende beslutninger omkring Grønlands naturressourcer og måden man vil udnytte disse.